

1

Toto sú moje spomienky.

Kaviareň v Hanoji. Vždy som vravela, že tu sme sa spoznali, alebo, ak mám byť presná, tu som ho prvý raz zazrela. Ak by nebolo druhého razu, tak by toto prvé stretnutie bezpochyby stratilo akýkoľvek význam, ako to zvyčajne platí pre ľudí, ktorí vás okrajovo zachytia pohľadom a venujú vám len ten kratučký moment zo svojho úžasného životného programu.

Mesto bolo v pazúroch tajfúna. Prebehla som úzkou uličkou po členky vo vode, rifľová bunda sa mi lepila na kožu ako stuhnuté krídla, a vkĺzla som do prvého suchého útočiska – kaviarne s veľkou terasou, ktorá však, našťastie, mala zopár stolov aj vnútri. Sedel pri stole hneď pri vchode, odkiaľ bolo najlepšie vidieť búrku. To miesto by som si vybrala aj ja, keby nebolo obsadené. Sklonená hlava s nádhernými hustými, nakrátko ostrihanými svetlými vlasmi. Opálený krk. Široké plecia v plátennej košeli. Z pohľadu od chrbta by to pokojne mohol byť aj mladý Robert Redford. V spôsobe, akým tam sedel, bolo niečo veľmi pokojné. Patrick bol typ človeka, ktorý bol viac než spokojný jedine v spoločnosti samého seba. Ako som popri ňom prechádzala a ukradomky si ho obzrela aj z druhej strany, všimla som si, že sa hrá so svojím fotoaparátom, jedným z tých kvalitnejších, ktoré majú vo výbave množstvo šošoviek a komplikovaných súčiastok. Rukávy mal vyhrnuté až po

lakte. Na jeho pravom zápästí som zbadala hodinky s hnedým koženým remienkom a na okamih som sa prichytila, že venujem nepatričnú pozornosť vystupujúcim žilám na jeho opálenom predlaktí a jemným zlatým chlípkom. Vyzeral, že o mojej existencii vôbec nevie. Čokoľvek s tým fotoaparátom robil, bol úplne ponorený do svojho sveta. Myslela som na to, ako okúzľujúco vyzerá s tou filmovou kulisou prúdkého dažďa. Musel mu pripadať len ako biely šum, ktorý podporoval jeho činnosť a pomáhal mu trpezlivo dosiahnuť cieľ.

Nechala som medzi nami jeden stôl voľný a sadla si k tomu ďalšiemu. Mala som ich tam na výber omnoho viac, keďže sme boli jediní dvaja návštevníci kaviarne. Keď mi stolička zavrzgala o dlážku, cítila som, že zdvihol zrak ku mne. Všimol si ma len zbežne – bola to iba sekunda či dve, keď som zacítila jeho pohľad a zaregistrovala slabý záchvev, akoby drobný Amorov šíp prešiel rovno cezo mňa. Nikdy by som sa neodvážila to niekomu opísať, pretože mi to pripadalo ako niečo, čo nestojí za reč, no len čo som si sadla k stolu, bola som úplne unesená jeho výzorom, prehnane som vnímala všetko, čo sa ho týkalo, až po mierne stúpanie a klesanie jeho hrude. Moja dvadsaťjedenročná romantická duša sa zmietala v chaose, ktorý spôsobil, a to sa mi ešte nepodarilo ani len poriadne sa mu pozrieť do tváre.

Objednala som si u čašníka kávu s vaječným žĺtkom. Pamätám si, ako sa v mojom hlase objavila nečakaná veselosť a ako on prestal bubnovať prstami, keď som prehovorila, ako keby počúval niečo dôležité a potreboval úplné ticho, aby sa na to mohol sústrediť. Na svojich cestách, najmä mimo vychodených chodníčkov, kde sa nachádza len veľmi málo turistov, som často hrala sama pre seba takú hru – nenápadne som zbierala informácie o ostatných obyvateľoch Západu, ak som náhodou nejakých stretla. Je to Austráľčan? Kanadan? Nieкто, s kým by som mohla mať, ak už nie

niečo spoločné, tak aspoň trošku symbiózy v rozhovore o našich dobrodružstvách?

Doniesli mi kávu, a keď som ju brala do rúk, cítila som, aké sú nieisté. Uvedomovala som si absurdnosť celej tej situácie a v mysli som nad tým pokrútila hlavou. Kým som sa snažila, aby mi vypitie kávy trvalo nekonečne dlho, dokonale som tiež zvládla majstrovstvo pohľadu upretého všeobecne jeho smerom, ale akoby mierne za neho, na dážd', a zúfalo som si želala, aby so mnou nadviazal rozhovor. *Naše vzájomné ignorovanie je istou formou rozhovoru*, pomyslela som si. Dokonca aj veci okolo neho – dva malé stolíky, úzka polička s čiernobielymi fotkami, ošúchaná odkrytá tehla a hrboľatá omietka na stene, to všetko mi pomáhalo vytvoriť si jeho obraz, o ktorom som ešte nevedela, že ho budem toľko rokov nosiť hlave a stane sa mojou neznesiteľnou, veľkolepou mukou.

Pivo mal už skoro dopité. Každú chvíľu mohol pohár úplne vyprázdniť a odísť. Tak som to riskla, a kývnuc hlavou smerom k fotoaparátu, som povedala: „To vyzerá skôr na konička než na prácu.“

Prestal s tým, čo robil, a pozrel sa na mňa. V jeho pohľade bolo niečo odťažité, ba až ostrážité – výstraha pre mňa. V tmavých očiach mal otázku a pohľad taký neosobný, ako keby si ma chcel držať od tela. Nikdy som mu to celkom nezabudla. „Asi áno,“ ozval sa po chvíli. „Práve som si kúpil nový blesk a už je nejaký pokazený. Idem sa z toho zblázniť.“

Hovoril s americkým prízvukom. Bol odo mňa starší – možno aj o desať rokov. Naozaj nikdy som sa nerozprávala s človekom, ktorý by mal tak šialene krásnu tvár.

„To je škoda,“ utrúsila som. Uvedomovala som si, že mnou preniká nepokojná rozkoš, ktorá každú chvíľu zo mňa vylezie, a zúfalo som dúfala, že ma celú nepohlťí. „Vyzerá to dost... neviem... zložito.“ Snažila som sa ovládnuť svoj pohľad, no dokázala som len civieť na jeho ruky.

Pokýval hlavou, ako keby premýšľal nad výberom mojich slov. Páčil sa mi jeho silný, mierne väčší nos. A živé oči, ktoré neboli neláskavé. „Zložito,“ zopakoval. „Áno. Asi áno.“

Potom upriamil pozornosť opäť na fotoaparát. Akoby som tam už viac nebola. Skoro som stuhla od zahanbenia. Fajn. Pochopila som. Nechce sa rozprávať. Nedosiahla som predsa úžasných dvadsaťjeden rokov na to, aby som nebola schopná rozpoznať, keď ma niekto odbil. Nebola som ten typ dievčaťa, ktoré si ďalej ide za svojím. Keď po mne šibol očami, začala som sa demonštratívne venovať svojej káve. Cítila som ten pohľad počas asi troch úderov srdca a potom sa znovu odvrátil. Zanedlho už balil fotoaparát do tašky. Uvedomovala som si, že sa v hĺbke duše desím okamihu, keď sa postaví, že ho chcem zdržať, zastaviť tú chvíľu. O pár sekúnd chvatne vyprázdnil pivový pohár a potom som začula zaškrípanie stoličky o dlážku.

„Pekný deň prajem,“ povedal v momente, keď som sa už skoro rozhodla, že ani nezdvihnem zrak, no v poslednom okamihu som tak urobila. Pohľad v jeho očiach na chvíľu zastavil čas, ako keď rýchlo natiahnete bielizňovú gumu.

Nikdy som celkom nevedela, ako odpovedať na túto banálnu frázu, ktorá vlastne žiadnu odpoveď nepotrebuje. Rovnako banálne „Ďakujem, aj vám“? A tak som nepovedala nič.



V hoteli som si rezervovala výlet do Halong Bay, ale vonku sa ženi-
li všetci čerti a snažili sa prekaziť nám plány. No nechcela som tam
ostať, a keďže Hanoja som už mala plné zuby, rozhodla som sa na-
skočiť na autobus do Sapy. Po troch mesiacoch cestovania po Ázii
som už prestávala byť z toho taká nadšená. Túžila som po jedno-
duchom pohodlí domova, najmä po svojej posteli.

Neprestávalo pršať, ani keď sme dorazili do Sapy. Moja obuv,
úplne nevhodná do toho počasia, spôsobila, že som si počas túry

poranila nohu a s ľútosťou som zvyšok dňa strávila v posteli. Našťastie na druhý deň dážď zoslabil, nad dedinou visela prízemná hmla, ako sivá prikrývka na zelenom podklade. Večer som sa motala po rušnom trhu a pristavila som sa pri ženách z kmeňa Hmong, ktoré vyrábali textilné farbivo zo zmesi rastlín. Napriek omamnému množstvu farieb, vôní a textúr, ktoré zamestnávali moje zmysly, som si v istej chvíli neochvejne uvedomila, že ma niekto sleduje.

Keď som sa obrátila, zbadala som ho asi pätnásť metrov odo mňa na druhej strane námestia, jediná svetlú hlavu v dave. Stál úplne nehybne, no napäto, čo mi prezradilo, že ma pozoroval ešte predtým, ako som to pocítila. Mal na sebe bundu dobrodruhov v kaki farbe, s veľkými našitými vreckami, fotoaparát mu visel cez plece. Ako sme sa na seba dívali a neomylné spoznávali jeden druhého, v srdci sa mi rozhorel malý plamienok.

Vedela som, že príde ku mne, tak som sa odvrátila. Dostala som závrat a bola som si istá, že tvár mi horí. Zamestnala som sa prehrabávaním pestrofarebných vzorovaných látok a vnímala som výkriky žien kmeňa Hmong „Kúp! Kúp odo mňa!“, ako keby len samotný akt dotknutia sa ich tovaru vyjadroval môj záujem. No videla a počula som to akoby z diaľky, všetko okolo mňa stíchlo šialenou predtuchou. Napriek tomu, keď sa pri mne objavil, necítila som a ani som neukázala svoje prekvapenie. Doteraz som neprišla na to, či moje tlmené pripustenie si jeho prítomnosti neznamenalo začiatok všetkého, čo bolo predurčené.

„Ak kupuješ, musíš sa s nimi handrkovať,“ radil mi. „Tridsať percent dole je na začiatok dobré, no viac ako päťdesiat percent už môže znamenať urážku. A, samozrejme, ak nemáš v úmysle si výrobok kupovať, najlepšie je s ničím ani nezačínať.“ Hovoril smerom k stolom plným látok, až nakoniec sa obrátil ku mne a oči sa nám stretli.

Ešte som mu neodpustila, ako ma odbil v kaviarni. „Žiadny strach, to všetko viem z turistického sprievodcu,“ riekla som a pomaly som sa pobrala preč.

„Rád som pomohol,“ povedal s istým pobavením v hlase, idúc za mnou, a ja som potlačila úsmev. Vždy som v sebe mala niečo, čo ma nútilo hrať sa na nedostupnú. To by vysvetľovalo, prečo som mala tak málo frajerov.

„Nejaký návrh?“ Zastala som a konečne som sa mu pozrela do očí farby mliečnej čokolády. Zblízka bol ešte krajší, ak je to vôbec možné, s perfektnou, mierne opálenou pokožkou a so zdravými ružovými lícami.

Skúmal ma spôsobom, ktorý vo mne vyvolával pocit dôležitosti. „To si nechám na neskôr,“ odvetil.

Usmiali sme sa a niečo medzi nami sa uvoľnilo, takže som zase dokázala dýchať.

„Vieš, čo je toto za miesto?“ spýtal sa po chvíli, keď som už začínala mať pocit, že neuniknem jeho upretému pohľadu. Pochopila som, že mu nadväzovanie rozhovorov nie je príjemné. V hlase mu znelo mierne zúfalstvo.

Niečo som o Trhu lásky začula v hosteli, no nerozumela som tomu. Tak som mu to porozprávala.

„Áno,“ súhlasil. „Je to rituál zaužívaný už po dlhé roky. Taký obrad párenia. Podľa tradície sa pred mnohými rokmi stretli dievča s chlapcom a zamilovali sa. Lenže boli z rozličných kmeňov, a tak pre svoj vzťah nedostali požehnanie. Ich rodiny robili všetko preto, aby ich rozdelili. No dvojica bola rozhodnutá, že sa nedá zlomiť. Dohodli sa, že sa každý rok v tom istom čase stretnú na trhu a tak dajú najavo, že ich vzájomná láska vytrvala. Tak sa to celé začalo... Trh sa stal miestom, kde prichádzajú mladí ľudia v nádeji, že stretnú svojho budúceho partnera, ale aj starí ľudia, aby si pripomenuli, ako sa zoznámili s tým, s kým spojili svoj život.“

„Naozaj?“ spýtala som sa v eufórii, že mi to všetko rozprával, hoci obsah toho bol asi najmenej zodpovedný za moje vzrušenie.

Pohľadom mi prešiel po tvári. „No, keď sa nad tým zamyslíš, byť chlapcom a stráviť celý týždeň ťažkou prácou v horách ti nedáva veľa príležitostí spoznať nejaké dievča. A podobne, ak si dievča a všetci chlapci pracujú v horách...“ Sledoval, ako sa mi na tvári objavoval úsmev. „A tak sem každú sobotu večer prichádzajú chlapci, aby hľadali lásku, a dedinské dievčatá, aby predávali miestne výrobky a stretli svojho budúceho manžela.“

Skôr ako som k tomu mohla čokoľvek dodať, povedal: „Neveríš mi. Pod!“

A potom ma prekvapil tým, že ma chytil za ruku.

Nikdy nezabudnem na pocit mojej ruky v jeho, vlastne cudzinca, ten prirodzený, rozhodný, skoro inštinktívny spôsob, akým ju uchopil, a pocit, že sa mu odovzdávam, ktorý ma prepadol. Vznášala som sa v oblakoch. Viedol ma rušným námestím, pričom pohľadom absorboval všetko okolo seba a zbieral postrehy na oživenie príbehov, ktoré mi potom rozprával. „Vidíš toho chlapca, čo hrá na bambusovej píšťale?“ Zdvihol ruku, ktorá stále zvierala moju, a ukázal na tínedžera, ktorý hral na zvláštne vyzerajúcom červenkastom nástroji krdľu dievčat v pestrofarebných odevoch a čelenkách. „Ak sa jednej z nich zapáči, tak začuješ, ako tá dievčina pochyť melódiu piesne a potom začne spievať jej slová, aby mu dala najavo svoj záujem...“

Zastali sme a chvíľu sme ich pozorovali. „Nikto sa nechytá,“ konštatovala som.

Vyzeral mierne pobavený. „Asi som ho uriekol.“ Konečne mi pustil ruku a spravil pár fotiek.

Usmiala som sa sama pre seba. „Takže si profesionálny fotograf?“ Pozorovať ho bolo priam delírium, zvláštny rozvrat chemikálií v mozgu.

„Novinár,“ povedal a opäť na mňa pozrel. „Aj keď fotenie je súčasťou mojej práce. Pred pár dňami zomrelo pri zosuve pôdy šesť turistov. Bol som o tom urobiť reportáž.“

„To ťa sem kvôli tomu poslali až z Ameriky?“ Líca mi horeli a srdce skákalo ako divé.

Prestal cvakať fotoaparátom a postavil sa oproti mne. „Nie.“ Pousmial sa. „Som Kanáďan. Momentálne žijem v Hongkongu a pracujem pre tlačovú agentúru Associated Press.“

„Ach... V Hongkongu som bola pred dvoma týždňami. Trošku dramatický pobyt, keďže sa mi v hosteli, kde som bola ubytovaná, stratil pas.“

Zamračil sa. „A našli ho?“

„Áno, po mnohých strastiach a poldni na ambasáde, kde so mnou spisovali záznam.“ Rukou som naznačila pohyb. „A tu si... kvôli práci?“

Opäť ma zblízka pozoroval, ale akoby mu pritom ubiehali myšlienky iným smerom. „V podstate. Taká bokovka. No hlavne je to zaujímavé, nie? Festival jedla, piesne, tance a zvyky, a to všetko sústredené okolo tej najuniverzálnejšej z ľudských túžob...“ Uprel na mňa taký priamy pohľad, až ma obliala horúčava.

„Takže sa chystáš písať článok o láske na Trhu lásky?“ Nebolo to to najmúdrejšie, čo sa dalo povedať.

„Ktovie? Ak budem mať niečo, čo bude stáť za napísanie.“

A ďalej ma skúmal tak nástojčivo, ako niekto, kto sa chystá skočiť. A potom s tým náhle prestal. „Dala by si si nejaký drink?“ spýtal sa.